

"Лифт шаруашылығы және эскалаторлар" кәсіби стандартын бекіту туралы

Күші жойған

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2014 жылғы 13 наурыздағы № 94 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2014 жылы 27 наурызда № 9356 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2016 жылғы 30 наурыздағы № 308 бұйрығымен

Ескерту. Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Инвестициялар және даму министрінің 30.03.2016 № 308 (алғаш ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы Еңбек Кодексінің 138-5-баптарына сәйкес,
Б Ұ Й Ы Р А М Ы Н :

1. «Лифт шаруашылығы және эскалаторлар» кәсіби стандарты бекітілсін.
2. Төтенше жағдайларды және өнеркәсіптік қауіпсіздікті мемлекеттік бақылау комитеті (Н.С. Құнанбаев) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өтуін және оны заңнамамен белгіленген тәртіпте арнайы бұқаралық ақпарат құралдарында жариялануын қамтамасыз е т с і н .
3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Төтенше жағдайларды және өнеркәсіптік қауіпсіздікті мемлекеттік бақылау комитетінің төрағасы Н.С. Қ ұ н а н б а е в қ а жү к т е л с і н .
4. Осы бұйрық бірінші арнайы жариялаудан кейін он күнтізбелік күн өткеннен кейін күшіне енгізілсін.

Министр

В.Божко

« К е л і с і л д і »

*Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы
Е ң б е к ж әне х а л ы қ т ы
ә л е у м е т т і к қ о р ғ а у м и н и с т р і*

Т.Дүйсенова

2014 жылғы 17 наурыз

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы
Т ө т е н ш е ж а ғ д а й л а р м и н и с т р і н і ң
2 0 1 4 ж ыл ғы 1 3 н а у р ы з д а ғы
№ 9 4 б ұ й р ы ғы м е н
бекітілген

«Лифт шаруашылығы және эскалаторлар» кәсіби стандарты 1. Жалпы ережелер

1. «Лифт шаруашылығы және эскалаторлар» кәсіби стандарты (бұдан әрі – КС) кәсіби қызмет саласындағы еңбектің мазмұнына, сапасына, жағдайына, қызметкерлердің біліктілігі мен құыретіне қойылатын талаптарды анықтайды және :

1) еңбек нарығының қазіргі заман қажеттілігіне жауап беретін біліктілік талаптарын жаңартуға, кәсіби қызметтің мазмұнына бірыңғай талаптарды жасауға ;

2) персоналды басқару саласындағы кең шеңбердегі міндеттерді шешуге;

3) білім беру стандарттарын, оқу жоспарларын, модульдік оқу бағдарламаларын әзірлеуге, сонымен қатар тиісті оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеуге ;

4) кәсіби даярлыққа бағалау жүргізуге және мамандардың біліктілік сәйкестігін растауға арналған.

2. КС негізгі қолданушылары:

1) білім беру ұйымдарының түлектері, қызметкерлер;

2) ұйымдардың басшылары мен қызметкерлері, ұйымдардың персоналды басқару бөлімшелерінің басшылары мен мамандары;

3) білім беру бағдарламаларын әзірлейтін мамандар;

4) кәсіптік даярлықтарын бағалау және мамандардың біліктілік сәйкестігін растау саласындағы мамандары болып табылады.

3. КС негізінде қызметтің, лауазымның, біліктілікті арттырудың, қызметкерлерді аттестаттаудың, еңбекті ынталандыру жүйесінің және т.б. функционалдық модельдеріне арналған ішкі, корпоративтік стандарттары әзірленеді .

4. Осы КС-да келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) біліктілік – қызметкердің белгілі бір қызмет түрі шеңберінде нақты функцияларды сапалы орындауға дайын болуы;

2) біліктілік деңгейі – атқарылатын жұмыстардың күрделілігі, дербестігі мен жауаптылығы көрінетін қызметкердің біліктілігіне (құзыреттілігіне) қойылатын талаптар деңгейі ;

3) еңбек мәні - белгілі бір еңбек құралдарының көмегімен өнім жасау мақсатында қызметкердің іс-қимылы бағытталатын зат;

4) еңбек құралы – қызметкердің еңбек мәнін бастапқы күйден өнімге айналдыру үшін пайдаланатын құралдары;

5) еңбек қызметінің түрі – еңбек функцияларының тұтас жиынтығымен және оларды орындау үшін қажетті құзыреттілікпен құрылған кәсіби қызмет

саласындағы құрамдас бөлік;

6) еңбек функциясы – бизнес-процеспен анықталатын және олардың еңбек қызметінің нақты түрінің шеңберінде орындалуы үшін тиісті құзыреттіліктің болуын көздейтін еңбек әрекеттерінің интеграцияланған және тиісінше автономды жиынтығы;

7) кәсіби қызмет саласы – ортақ интеграцияланған негізі (ұқсас және жуық мәндер, объектілер, технологиялар, соның ішінде еңбек құралдары) және еңбек функцияларының ұқсас жиынтығын және оларды орындау үшін құзыреттілікті көздейтін саланың еңбек қызметі түрлерінің жиынтығы;

8) КС – нақты кәсіби қызмет саласындағы еңбек сапасы мен жағдайы, біліктілігі, құзыреттілігі, мазмұны деңгейіне қойылатын талаптарды айқындайтын стандарт;

9) КС бірлігі – осы қызмет түрі үшін тұтас, аяқталған, тиісінше автономды және маңызды болып табылатын нақты еңбек функциясының ашық сипаттамасынан тұратын КС құрылымдық элементі;

10) кәсіп – арнайы дайындықтың, жұмыс тәжірибесінің нәтижесінде пайда болған арнайы білімді, ептілікті және практикалық дағдыларды талап ететін және білімі туралы тиісті құжаттармен нақтыланатын адамның еңбек қызметінің негізгі түрі;

11) құзыреттілік – қызметкердің кәсіби қызметте білімін және іскерлігін қолдану қаблеті;

12) лауазым – лауазымдық өкілеттіктер мен лауазымдық міндеттер шеңбері жүктелген жұмыс берушінің құрылымдық бірлігі;

13) міндет – нақты бір еңбек мәндері мен құралдарын пайдалана отырып еңбек функциясын іске асырумен және нәтижеге қол жеткізумен байланысты іс-қимыл жиынтығы;

14) сала – шығарылатын өнімнің, өндіріс технологиясының, негізгі қорлар мен жұмыс істейтіндердің кәсіби дағдыларының жалпылығы тән кәсіпорындар мен ұйымдардың жиынтығы;

15) салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - СБШ) – салада құпталатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

16) ұлттық біліктілік шеңбері (бұдан әрі - ҰБШ) – еңбек нарығында құпталатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдалған сипаттамасы;

17) функционалдық карта – әр түрлі кәсіби қызметтер саласының шеңберінде белгіленген, қызметкер орындайтын еңбек қызметінің түрінің еңбек функциялары мен кәсіби міндеттерінің құрылымданған сипаттамасы.

2. КС паспорты

5. Экономикалық қызметтің түрі (кәсіби қызмет саласы): ҚР ГК – 03-2007: «33.12 Машиналар мен жабдықтарды жөндеу».

6. Кәсіби қызмет саласы: Лифт шаруашылығы және эскалаторлар.

7. Кәсіби қызмет саласының негізгі мақсаты: лифттер мен эскалаторларды монтаждау, жөндеу, техникалық пайдалану және техникалық күтім жасау.

8. Кәсіби қызмет түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері осы КС 1-қосымшасында көрсетілген.

3. Еңбек қызметі түрлерінің (кәсіптерінің) карточкасы

1-параграф. Лифт электромеханигі

9. СБШ бойынша біліктілік деңгейі: 2-4.

10. Мүмкін болатын лауазым атауы:
лифт электромеханигі.

11. Орындалатын еңбек қызметінің жалпыланған сипаттамасы – лифт жабдықтарын монтаждау, жөндеу және пайдалану.

12. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 2-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

13. Лифт электромеханигінің еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 2-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

14. Еңбек функцияларын айқындайтын, лифт электромеханигі орындайтын КС бірліктерінің тізбесі осы КС 2-қосымшаның 3-кестесінде көрсетілген.

15. Лифт электромеханигінің орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы осы КС 2-қосымшасының 4 кестесінде көрсетілген.

16. Лифт электромеханигінің құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 2-қосымшасының 5-7 кестелерінде көрсетілген.

2-параграф. Электрлі көтергіштер (лифттердің) монтажшысы

17. СБШ бойынша біліктілік деңгейі - 2-4.

18. Мүмкін болатын лауазым атауы:
электрлік көтергіштер (лифттердің) монтаждаушысы.

19. Орындалатын еңбек қызметінің жалпыланған сипаттамасы – электр көтергіштерді (лифттерді, эскалаторларды) монтаждау, жөндеу және пайдалану.

20. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы осы КС 3-қосымшасының 1-кестесінде көрсетілген.

21. Электрлі көтергіштер (лифттердің) монтажшысының еңбек шарттарына,

біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар осы КС 3-қосымшасының 2-кестесінде көрсетілген.

22. Кәсіби стандарттың мамандықтың еңбек атқарымдарының тізімі осы КС 3-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген.

23. Электрлі көтергіштер (лифтердің) монтажшысының орындайтын еңбек іс-әрекеттері және кәсіби стандарттың мамандықтың еңбек атқарымдарының тізімін сипаттайтын атқарымдық картасы осы КС 3-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген.

24. Электрлі көтергіштер (лифтердің) монтажшысының құзыреттеріне қойылатын талаптар осы КС 3-қосымшасының 5-7 кестелерінде көрсетілген.

4. КС әзірлеушілер

25. КС әзірлеушісі Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі болып табылады.

26. Келісу парағы, КС сараптамасы мен тіркелуі осы КС 4-қосымшасында келтірілген.

«Лифт шаруашылығы және эскалаторлар»
кәсіби стандартына
1-қосымша

Еңбек қызметінің түрлері, кәсіптер, біліктілік деңгейлері

Реттік №	Қызмет түрінің атауы	Еңбек нарығының бағыттары ескерілген кәсіп атауы	01-2005 Қазақстан Республикасы мемлекеттік кәсіптер жіктеуішісіне сәйкес кәсіптер атауы	Салалық біліктілік шеңберіні біліктілік деңгейлері
1.	Лифт жабдықтарын баптау, жөндеу және пайдалану	Лифт электромеханигі	Лифт электромеханигі	2-4
2.	Эскалаторды баптау, жөндеу және пайдалану	Электрлі көтергіштер (лифтердің) монтажшысы	Электрлі көтергіштер (лифтердің) монтажшысы	2-4

«Лифт шаруашылығы және эскалаторлар»
кәсіби стандартына
2-қосымша

Лифт электромеханигі

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

«Қызметтердің жіктеуіші» 01-2005 Қазақстан Республикасының мемлекеттік кәсіп

Базалық топ	7137 - Құрылыс слесарі мен электр слесарі, электр монтажшы және тұл кәсіптер
Жұмыс және жұмысшылар кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамасы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, тарауы	1- шығарылымы. «Халық шаруашылығының барлық салалары үшін с жұмысшылардың кәсіптері» бөлімі (Қазақстан Республикасы Еңбек : халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2009 жылғы «30» қарашадағы № бұйрығымен бекітілген)
БТБА бойынша кәсіп	Лифт электромеханигі(2-бр.)
Салалық біліктілік шеңберінің (СБШ) біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
2	2
3	3-4
4	5-6

2-кесте. Лифт электромеханигінің еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)		Коммуналдық кәсіпорындар, л шаруашылығын күтіп-баптайт қызмет көрсетуші ұйымдар.
Зиянды және қауіпті еңбек шарттары		Еңбек шарттары қолданыста нормативтік актілермен жә ережелермен бекітіледі
Жұмысқа жіберудің ерекше шарттары		Жұмысқа қолданыстағы ережелер талаптарға сәйкес қауіпсіздік техн бойынша дайындықтан өткен тұл жіберіледі
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білімі мен оқу деңгейі	Талап етіле жұмыс тәжіригі
2	Жалпы орта және кәсіби-техникалық білім. Тікелей өндірістегі кәсіби дайындығы немесе кәсіпорын базасында қысқа мерзімді курстары, жұмыс орнында оқуы, жетекшінің нұсқаулығы. Техникалық білімінің біліктілігінің белгіленген деңгейі.	Жұмыс орны оқуы кезін, Нұсқаулық.
3	Практикалық жұмыс тәжірибесінсіз кәсіби немесе техникалық білімінің біліктілігі немесе техникалық білім және практикалық жұмыс тәжірибесі біліктілігінің белгіленген деңгейі.	2-ші деңгейде
4	Кәсіби немесе техникалық білімі біліктілігінің, практикалық жұмыс тәжірибесінің жоғары деңгейі, тәжірибелік жұмыс тәжірибесі, немесе жоғары техникалық білім біліктілігінің және практикалық жұмыс тәжірибесінің деңгейі.	3-ші деңгейде

3-кесте. Лифт электромеханигі орындайтын, еңбек функцияларын анықтайтын, КС бірліктерінің тізбесі

Е н б е к функциясының №	Е н б е к (кәсіби стандарттың бірлігі)	ф у н к ц и я с ы н ы ң	а т
--------------------------	--	-------------------------	-----

1	Пайдаланылатын механизмдер мен жабдықтардың жағдайын тексеру. Материалдар жабдықтарды жұмысқа дайындау
2	Монтаждау және/немесе жөндеу жұмыстарын орындау, бұзылуларды жою. Лифттердің сызба және электро-сызбаларын оқу.
3	Жабдықтардың жағдайын қайталап тексеру. Дайындаушы зауыттың нұсқаулықтарына : өндірістік қауіпсіздік талаптарына сәйкес орындалған жұмыстың сапасын бағалау.

4-кесте. Лифт электромеханигі орындайтын КС бірліктерінің сипаттамасы

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек әрекеттері)
1			<p>1-1) Тапсырманы орындауға қажетті саймандарды материалдарды анықтау және дайындау.</p> <p>1-2) Лифт жабдықтары жұмысының оптимал режимдерін іріктеу, орнату және пайдалану. Жұмыста қолданылатын барлық жабдықта құрал-саймандарды және механизмдерді тексеру. Жабдықтар мен механизмдердің жұмысын, бұзылыстарды анықтау, олардың себебін айқындау және жою.</p> <p>2-1) Лифт жабдықтарын жөндеу, монтаждау қайта монтаждау бойынша қарапайым жұмыстарды орындау. Лифт жетегін жарықтандыру, сигнализация және басқару тізбектерін жөндеу, қарапайым бұзылуларды анықтау және жою.</p>
2	Алғашқы еңбек ұжымы құрылыстық лифт жабдықтары және қорек көзі, жеке қорғаныс құралдары, сызбалар	Нұсқаулықтар, шаблондар, режимдер, сызбалар, электроөлшеуіш құралдар, монтаждalған жабдықтар	<p>2-2) Лифт жабдықтарын жөндеу, монтаждау қайта монтаждау бойынша орташа күрделі жұмыстарды орындау. 1 м/сек дейінгі жылдамдықпен қозғалатын бір жерден басқарылатын, электр және механикалық лифт жабдықтарын бағалау, реттеу және сынау.</p> <p>2-3) Лифт жабдықтарын жөндеу, монтаждау, қайта монтаждау бойынша күрделі жұмыстарды орындау.</p> <p>3-1) Жабдықтардың жағдайын қайталап тексеру. Дайындаушы зауыттың нұсқаулықтарына сәйкес орындалған жұмыстың сапасын бағалау.</p>

3		өндірістік қауіпсіздік талаптарына сәй орындалған жұмыстың сапасын бағалау.
		3-3) Бағынышты жұмыскерлердің орында жұмыстарының сапасын талдау. Объект қабылдауда комиссия жұмысына қаты Монтаждalған жабдықты пайдалануға беру.

5-кесте. СБШ біліктіліктің 2-деңгейлі лифт электромеханигінің құзыретіне қойылатын талаптар

міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Дағдылары мен біліктері	Білімі
1-1)	Жұмыс үшін қажетті механизмдер мен құралдардың материалдарын дайындау кезінде шектелген жауаптылықты және дербестіктің белгілі бір дәрежесін қарастыратын басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша атқарушылық қызмет	Лифт жабдықтарын монтаждау және/немесе жөндеу үшін қажетті жұмыс орнын, материалдарды, механизмдерді және саймандарды дайындау.	Лифт жабдықтарын монта және/немесе жөндеу үшін қажетті жұмыс орнын, материалдарды және саймандарды дайындау қағидалары
2-1)	Жоғары біліктілікті маманның басшылығымен лифт жабдығын монтаждау және/немесе жөндеу кезінде негізгі процестерге қатысу кезінде шектелген жауаптылық пен дербестіктің белгілі бір дәрежесін қарастыратын басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша атқарушылық қызмет	11-14 квалитеттер (4-7 дәлдік кластары) бойынша детальдарды слесарлық өндеу. Механикалық және автоматты құлыптарды, ысырмаларды, түйінді ажыратқыштарды, қабатты қосқыштарды түймелі және шақыру аппараттарын бөлшектеу және жинау. Жарықтандыру, дабыл және лифт жетегін басқару тізбектеріндегі қарапайым бұзушылықтарды анықтау және жою.	Лифттердің қарапайым торап мен механизмдерін бөлше және жинау тәртібін, детальды слесарлық өндеу операциясы әдістері мен кезектілі металдардың қасиеттері маркалануы; жол берулер отырғызулар туралы жал мәліметтер және оларды сызбаларда көрсетілуі; басқару мен шынжырлар жұмыс істеу қағидасы; көте механизмдердің (шығырлы блоктардың, шкивтерді барабандардың құрылысы; лифттердің құрылысы қолданылуы туралы негіз мәліметтер; лифттерді жарықтандыру және дабылы лифттердің жетекті басқару жүйелері тізбегінің электрлік электр күшті сызбалары.

6-кесте. СБШ біліктілігінің 3-деңгейлі лифт электромеханигінің құзыретіне қойылатын талаптар

міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Дағдылары мен біліктері	Білімі
3-1)	Жабдықтар мен механизмдердің жұмысында бұзушылықтар анықталған, олардың себептерін айқындау және түзету кезінде өздігінен жоспарлауды, жауаптылықты көздейтін басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру жөніндегі атқарушылық қызмет	Жабдықтар мен механизмдердің жұмысындағы шағын және қарапайым бұзушылықтарды анықтау және жою.	Жабдықтар мен механизмдердің құрылысы мен жұмыс тәртібі
3-2)	Лифт жабдығын жөндеу, монтаждау, демонтаждау бойынша орташа күрделіліктегі жұмыстарды орындау кезінде өздігінен жоспарлауды, жауаптылықты қарастыратын басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру жөніндегі атқарушылық қызмет	0,71 м/с дейінгі және одан жоғары жылдамдықпен қозғалатын жеке басқаруы бар лифттердің механикалық және электрлік жабдықтарын баптау, реттеу және сынау. Лифттерді жарықтандыру, сигнализациясы және басқару жетегі тізбектеріндегі күрделі бұзылымдарды анықтау және жою. 7-11 квалитет бойынша детальдарды слесарлық өңдеу (2-4 классты нақтылық). Электр қозғалтқыштарды орнату, орталықтандыру, қосу. Шахта және жабдықтың машиналық үй-жайы бойынша құбырлардағы немесе бұраулардағы төсемдерді, сымдарды, кабельдерді бөлу. Монтаждау және жөндеу жұмыстарын жүргізуді жеделдететін және жеңілдететін орнату және белгілеу шаблондарын және аспаптарды дайындау.	Лифттерді монтаждауға жөндеуге және қайта монтаждауға арналған техникалық шарттар; лифт жеке басқарудың принципі сызба-нұсқасы; механика тораптар мен электр аппараттарын бөлшектеу; жинау кезектілігі; реттелме асинхронды қозғалтқыш трансформаторлар, реле және магнитті жібергіштер ұстағыштардың құрылғысы жабдығының орташа күрделі және күрделі тораптары технологиясы; күтім көрсету лифттердің принципіал электрлік желілері; «Электр қондырғыларының құрылғысының қағидасыз лифттерді монтаждауға техникалық күтім жасауға жөндеуге қойылатын талап бөлігінде
3-3)	Атқарылған жұмыстардың сапасын бақылау кезінде өздігінен жоспарлауды, жауаптылықты қарастыратын басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша атқарушылық қызмет	Басқару жүйелерінің кабельді желілері мен шынжырларындағы, электр қозғалтқыштарындағы, трансформаторлардағы оның кедергілерінің үлкендігін өлшеу және оқшаулау жағдайын мегометрмен тексеру. Лифтті Мемтаукен қадағалау инспекторының техникалық куәландыруына дайындау	«Лифттердің құрылғысы және қауіпсіз пайдаланылу қағидалары» Мемтаукенқадағалау. Құжаттаманы оқу.

7-кесте. СБШ біліктілігінің 4-деңгейлі лифт электромеханигінің құзыретіне қойылатын талаптар

--	--	--	--

міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Дағдылары мен біліктері	Білімі
4-1)	Лифт жабдықтарын монтаждау, жөндеу және демонтаждау бойынша атқарылған жұмыстардың нәтижесіне жауаптылықты, нормалардың іске асырылуын ұйымдастыру және бақылау, тапсырмаларды өздігінен айқындауды көздейтін басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша атқарушылық-басқару қызметі	Қосарлап басқарылатын, соның ішінде басқарудың электрлік сызбаларындағы электронды микроэлементтер мен логикалық элементтермен басқарудың электрлік сызбаларының баспа монтажын қолдана отырып, жылдамдығы 1 м/сек дейінгі және жоғары қозғалатын лифттерді орнату, реттеу және сынау. Лифттердің ерекше күрделі сызбалары мен электрлік сызбаларын оқу.	Жедел лифттерді монтаждау және жөндеудің техникалы ш а р т т а р ы ; Жылдам лифттердің электрл сызбанұсқалары
4-2)	Лифт жабдықтарының бұзушылығын бақылау бойынша атқарылатын жұмыстардың нәтижесіне жауаптылықты, нормалардың іске асырылуын ұйымдастыру және бақылау, тапсырмаларды өздігінен айқындауды көздейтін басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша атқарушылық-басқару қызметі.	Қосарлап басқару жүйелеріндегі бұзушылықтарды айқындау және оларды жою. Механикалық тораптардағы, жылдам лифттердің басқару, жарықтандыру және дабыл жүйелеріндегі бұзылымдарды айқындау және оларды жою. Жартылай өткізгішті элементтердің сипаттамасын алу.	Лифттерді сынауға арналға техникалық шарттар. Лифттердің механикалық жә электрлік жабдықтарын монтаждау, жөндеу және сығ сапасына қойылатын талапта детальдары мен тораптарынь қызмет мерзімдері және оларды басқаруды ұлғайт бойынша іс-шаралар мен тораптар.

«Лифт шаруашылығы және эскалаторлар» кәсіби стандартына 3-қосымша

Электрлік көтергіштердің монтаждаушылары

1-кесте. Қолданыстағы нормативтік құжаттармен байланысы

«Қызметтердің жіктеуіші» 01-2005 Қазақстан Республикасының мемлекеттік жіктеуіші	
Базалық топ	7233 – Электрлік көтергіштердің монтаждаушылары
Жұмыс және жұмысшылар кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы (БТБА)	
БТБА шығарылымы, тарауы	3- шығарылым. «Құрылыс, монтаждау және жөндеу - құрылыс жұмыст б ө л і м і (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің 2011 жылғы «13» желтоқсандағы № 432-п бұйрығы. Қазақ Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылғы 9 қаңтарда № тіркелген)
БТБА бойынша кәсіп	Электрлі көтергіштер (лифтердің) монтаждаушылары (2-6 р.)
СБШ біліктілік деңгейі	БТБА бойынша разрядтары
2	2
3	3-4

2-кесте. Электрлік көтергіштердің монтаждаушысының еңбек шарттарына, біліміне және жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар

Кәсібі бойынша болуы мүмкін жұмыс орындары (кәсіпорындар, ұйымдар)		Коммуналдық кәсіпорындар, эск машиналарын күтіп-баптайтын кі көрсетуші ұйымдар.
Зиянды және қауіпті еңбек жағдайы		Еңбек шарттары қолданыста: нормативтік актілермен және ережелермен бекітіледі
Жұмысқа рұқсат берудің ерекше шарты		Жұмысқа қолданыстағы ережелер талаптарға сәйкес қауіпсіз, техникасы бойынша дайынды өткен тұлғалар жіберіледі
СБШ біліктілік деңгейі	Кәсіби білімі мен оқу деңгейі	Талап етіле жұмыс тәжіри
2	Жалпы орта және кәсіби-техникалық білімі. Тікелей өндірістегі кәсіби дайындық немесе кәсіпорын базасындағы қысқа мерзімді курстар, жұмыс орнында оқыту, жетекшімен нұсқаулық. Техникалық білім біліктілігінің белгіленген деңгейі.	Жұмыс орны білім алу кезе Нұсқаулық.
3	Техникалық білім және практикалық жұмыс тәжірибесінің біліктілігінің белгіленген деңгейі немесе практикалық жұмыс тәжірибесінсіз кәсіби немесе техникалық білім біліктілігінің белгіленген деңгейі.	2-ші деңгейді жыл
4	Кәсіби немесе техникалық білімі біліктілігінің жоғары деңгейі, практикалық жұмыс тәжірибесі, немесе жоғары техникалық білім және практикалық жұмыс тәжірибесі біліктілігі деңгейі.	3-ші деңгейді жыл

3-кесте. Электрлік көтергіштердің монтаждаушысы орындайтын, еңбек функцияларын айқындайтын КС бірліктерінің тізбесі

Еңбек функциясының №	Еңбек функциясының (кәсіби стандарттың бірлігі)	а т
1	Пайдаланылатын механизмдер мен жабдықтардың жағдайын тексеру. Материалдар жабдықтарды жұмысқа дайындау	
2	Электрлік көтергіштерді (лифттерді) монтаждау кезіндегі жұмыстарды орындау.	
3	Орындалған жұмыстардың сапасын бақылау және бағалау.	

4-кесте. Электрлік көтергіштердің монтаждаушысы орындайтын КС бірліктерінің сипаты

Еңбек функциясының №	Еңбек мәні	Еңбек құралдары	Міндеттер (еңбек әрекеттері)

1			1-1) Қажетті саймандар мен материалдарды айқындау жә дайындау.
2	Эскалаторлар және корек көзі, жеке қорғаныс құралдары	Нұсқаулықтар, шаблондар, режимдер, сызбалар электр өлшеуіш құралдар	2-1) Электрлік көтергіштерді (лифттер) монтаждау кезін, қарапайым жұмыстарды орындау. 2-2) Электрлік көтергіштерді (лифттер) монтаждау кезін, қарапайым және орташа күрделі жұмыстарды орындау. 2-3) Электрлік көтергіштерді (лифттерді) монтаждау кезіндегі күрделі жұмыстарды орындау
3			3.1) Пайдаланылған жабдықтардың жағдайын қайтала тексеру. Дайындаушы зауыттың нұсқаулықтарына жән өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарына сәйкес тапсырмалардың орындалу сапасын бағалау. 3.2) Лифттерді пайдалануға беру, қабылдауға қатысу жән Мемтаукенқадағалау қызметінің бақылау тексерулерін қатысу

5-кесте. СБШ біліктілігінің 2-деңгейлі электрлік көтергіштер (лифттердің) монтаждаушысының құзыретіне қойылатын талаптар

міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Дағдылары мен біліктері	Білімі
1-1)	Жұмыс үшін қажетті механизмдер мен құралдардың материалдарын дайындау кезінде шектелген жауаптылықты және дербестіктің белгілі бір дәрежесін қарастыратын басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша атқарушылық қызмет	Лифт жабдықтарын монтаждау және/немесе жөндеу үшін қажетті жұмыс орнын, материалдарды, механизмдерді және саймандарды дайындау.	Лифт жабдықтарын монтаждау және/немесе жөндеу үшін қажетті жұмыс орнын материалдарды, механизмдерді және саймандарды дайындауға қатысу
	Электрлік көтергіштерді (лифттерді) монтаждау бойынша жұмыстарды орындау кезінде дербестіктің анықталған дәрежесін және шектелген жауаптылықты көздейтін	Дайын белгі бойынша металдарды шабу және кесу. Еріткіште жуу және детальдарды майлау. Жабдықтарды шешу. Метиздерді, материалдарды және саймандарды іріктеу. Қарапайым электроаппаратураларды зарядтау және орнату.	Электротехникаларды қарапайым ұғымда Лифттерді монтаж жөніндегі нұсқаулықтардың не ережелері. Лифттердің негіз тораптарының атауы қолданылуы. Лифт монтаждау кезінде қолданылатын инструменттер,

2-1)	басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша атқарушылық қызмет	Бағыттаушы, тоғыспалы тақтайшаларды, кронштейндерді жинақтау: бағыттаушы, қабаттық қосқыштар, шунттар, датчиктер және т.б.	материалдар жәе такелажды жабдықта түрлері мен тағайынд Лифттерде қолданыл сымдар мен кабельд негізгі маркалары. Бе бұйымдардың негі түрлері және жабдықтардың бөлшектерін бекіту қарапайым тәсілдері.
------	--	--	--

6-кесте. СБШ біліктілігінің 3-деңгейлі электрлік көтергіштер (лифттердің) монтаждаушысының құзыретіне қойылатын талаптар

міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Дағдылары мен біліктері	Білімі
2-2)	Электрлік көтергіштерді монтаждау кезінде орташа күрделі жұмыстарды орындау кезіндегі жауаптылықты, өздігінен жоспарлауды көздейтін басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру жөніндегі атқарушылық қызмет	Каркастар мен метал шахталарын монтаждау. Кабиналар мен қарсы салмақтарды жинау және оларды орнату. Шахталық есіктерді орнату. Машиналық үй-жайлар мен прямкаларды монтаждау, қозғалыс жылдамдығы 1 м/сек дейінгі жүк және жолаушы лифттерінің механикалық және электрлік тораптарын реттеу және оларды пайдалануға беру. Жылдамдығы 1 м/сек дейінгі лифттердің электропроводкаларын төсеу және қосу (топтық және қосарлы басқару лифттерінен басқа). Кабиналар және жылдамдықты шектеушінің арқанын ілу және бекіту. Оқшаулау мен жерге түйістіру кедергісін өлшеу. Лифт шахталарының ішіндегі телефон-диспетчерлік байланысын монтаждау.	Электрлік көтергіштердің не құрылғылары және жұм принциптері. Қозғалу жылдамдығы 0,71 м/сек де лифттерді басқарудың эл сызбасы. Лифт жабдықтарь жерге түйісу және нөлд қағидасы. Электрпроводкал төсеу қағидасы. Жабдықта қозғалту тәсілдері. Қозғ жылдамдығы 1 м/сек дейінг және жолаушы лифттер механикалық және электр жабдықтарын монтаждау ы реттеу тәсілдерінің технолог кезектілігі, оларды баптау ы пайдалануға беру қағида Қозғалу жылдамдығы 1 м дейінгі лифттердің электр сы (топтық және қосарлы басқ бар лифттерден басқа). Оқш және жерге түйістіру кедергі өлшеу тәсілдері.
3-1)	Атқарылған жұмыстардың сапасын бақылау кезінде орташа күрделі жұмыстарды орындау кезінде жауаптылықты, өздігінен жоспарлауды көздейтін басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру жөніндегі атқарушылық қызмет.	Атқарылған жұмыстардың сапасын бақылау жөніндегі жұмыстарды орындау.	Шахталардың габариттер тексеру және олардың жоба техникалық шарттарды талаптарына сәйкестігі. Кі Мемтаукенқадағалау қызмет Лифттердің құрылғысының қауіпсіз пайдаланылуына қағидалары) және «Жұмыст жүргізу және қабылд қағидалары». МЕМСТ не

7-кесте. СБШ біліктілігінің 4-деңгейлі электрлік көтергіштер (лифттердің) монтаждаушысы құзыретіне қойылатын талаптар

міндет №	Жеке және кәсіби құзыреттері	Дағдылары мен біліктері	Білімі
2-3)	Электрлік көтергіштерді монтаждау кезіндегі күрделі жұмыстарды орындау кезіндегі жауаптылық, нормаларды іске асыруды ұйымдастыру және бақылау, міндеттерді өздігімен анықтауды көздейтін басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру жөніндегі атқарушылық-басқарушылық қызмет.	Ауыспалы және тұрақты токта жұмыс істейтін, қозғалу жылдамдығы 1 м/сек асатын лифттерді қабылдау және машиналық үй-жай жабдықтарын жөндеу. Машиналық үй-жай және арнайы көтергіш бағыттаушысының жабдықтарын монтаждау. Электр желілерін төсеу және қосу, барлық тораптарды реттеу және ауыспалы және тұрақты токта жұмыс істейтін қозғалыс жылдамдығы 1 м/сек дейінгі және одан асатын топтық және қосарлы басқару лифттерінің лифттерді басқару жүйелерін және арнайы көтергіштерді баптау	Ауыспалы және тұрақты т жұмыс істейтін, қозға жылдамдығы 1 м/сек лифтт механикалық және электр жабдықтарын монтаждау тәс . Ауыспалы токтағы бар лифттердің электрсызбала Ауыспалы және тұрақты т жұмыс істейтін қозғал жылдамдығы 1 м/сек дейінгі одан асатын топтық және қос басқару лифттерін және ар көтергіштерді баптау, сынау пайдалануға беру қағидасы.
3-2)	Көтергіштерді (лифттерді) пайдалануға беру кезінде жауаптылық, нормалардың іске асырылуын ұйымдастыру және бақылау, міндеттерді өз бетінше анықтауды көздейтін басшылықтың басқаруымен нормаларды іске асыру жөніндегі атқарушылық-басқару қызметі	Лифттерді пайдалануға беру, қабылдауға қатысу және Мемтаукен қадағалау қызметінің бақылау тексерулеріне қатысу	Контактілі және контакт аппаратуралармен 1 м/сек де және 1 м/сек асатын қозғ жылдамдығымен топтық қосарлы басқару лифттерін арнайы көтергіштерді бап сынау және пайдалануға қағидалары . Лифт құру және лифтті монтаждау жөніндегі нормат құжаттар.

«Лифт шаруашылығы және эскалаторлар»
кәсіби стандартына
4-қосымша

Келісу парағы

Ұйымның атауы

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі.

Осы КС _____ тіркелді.
Кәсіби стандарттар тізбесіне _____ тіркеу нөмірімен енгізілді.
Хат (хаттама) № _____ Күні _____

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК